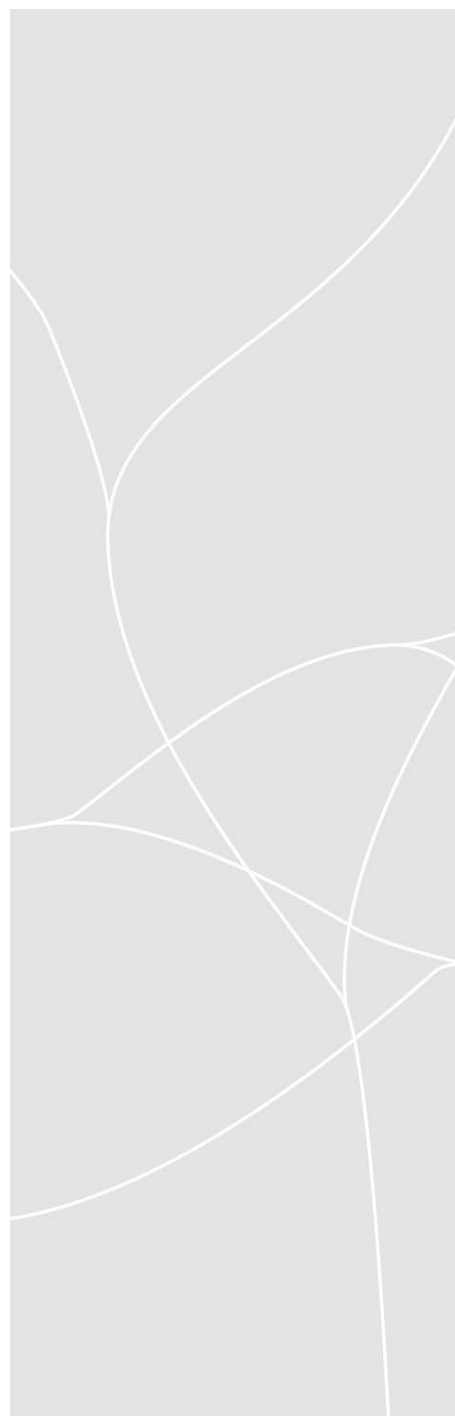

Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter

Upprättad
Datum: 2013-12-17
Version: 1.0
Ansvarig: Sigrid Saveljeff/Jenny Malmsten/Gunnar Bergström
Förvaltning: Stadskontoret

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Syfte.....	3
Aktuell lagstiftning	3
Viktiga styrdokument i relation till föreliggande policy	4
Principer för arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter i Malmö stad	5
Organisation och ansvar.....	5
Utvärdering och revidering.....	5
Har du frågor om policyn?.....	5

Inledning

Syfte

Syftet med föreliggande policy är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

I Sverige utgörs de nationella minoriteterna av judar, samer, romer, tornedalingar och sverigefinnar. Enligt propositionen *Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna* (Prop. 2008/09:158) uppgår det totala antalet individer som i Sverige kan beräknas tillgöra någon av de fem erkända nationella minoriteterna till cirka 500 000 personer. I Malmö stad finns samtliga fem nationella minoritetsgrupper representerade, dock i varierande utsträckning.

Aktuell lagstiftning

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter utgör ett centralt styrdokument när det gäller insatser kopplade till nationella minoritetsgrupper. I ramkonventionen framgår tydligt att skyddandet av de nationella minoriteternas rättigheter ska betraktas som en viktig beståndsdel i det skyddsnet som kringgärdar de internationella mänskliga rättigheterna. I ramkonventionen poängteras vidare varje individs rätt till att inte bli diskriminerad på grund av sin minoritetsstatus samt att staten ”åtar sig att tillförsäkra personer som tillhör en nationell minoritet rätt till likhet inför lagen och till lika skydd av lagen. I detta hänseende skall all diskriminering på grundval av tillhörighet till en nationell minoritet vara förbjuden” (Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, artikel 4).

År 2000 utsågs minoritetspolitiken till specifikt politikområde i Sverige. Politikområdet infördes i samband med att Sverige ratificerade Europarådets konvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Under 2009 lades en ny minoritetspolitisk strategi fram av regeringen med fokus på bevarande av minoritetsspråken, att förstärkning av de nationella minoriteternas inflytande och aktivt arbete för att motverka utsatthet och diskriminering. I januari 2010 trädde en ny lag gällande de nationella minoriteterna och minoritetsspråk¹ (2009:724) i kraft i Sverige. Den nya lagen medförde bland annat en tydlig förstärkning av de nationella minoriteternas språk. Myndigheternas ansvar förtydligades och de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande utökades (Faktablad Integrations- och jämställdhetsdepartementet, *Rättigheter stärks för de nationella minoriteterna*: 2009).

I lagstiftningen finns ett grundskydd som beskriver ett antal aspekter som varje förvaltningsmyndighet ska följa i fråga om att upprätthålla de nationella minoriteternas rättigheter. *Informations-spridning* utgör en av dessa aspekter. Det innebär att information ska delges av förvaltningsmyndigheterna gällande de nationella minoriteterna och deras rättigheter när det upplevs som nödvändigt. Vidare har förvaltningsmyndigheterna även ansvar för att *såväl skydda som främja de nationella minoritetsspråken*, framför allt genom synliggörande av dessa språk.

¹ Finska, meänkieli och samiska kategoriseras som nationella minoritetsspråk med geografisk och historisk bas. När det gäller jiddisch och romani chib kategoriseras dessa som territoriellt obundna språk (Prop. 2008/09:158:17).

Förvaltningsmyndigheterna har även till uppgift att främja möjligheterna för de nationella minoriteterna att *bibehålla och utveckla sin kultur*. I grundskyddet poängteras även att *utvecklingen av barns kulturella identitet* ska främjas, med särskilt fokus på barns användning av det egna minoritetsspråket.² Möjligheterna till *utökat inflytande* för de nationella minoriteterna gällande frågor som berör dem ska också stimuleras av förvaltningsmyndigheterna. Samråd med representanter för minoriteter i dessa frågor ska därför enligt den nya lagstiftningen främjas av förvaltningsmyndigheterna så långt som det är möjligt.

Tre av de nationella minoriteternas språk – samiska, finska och meänkieli - innehar ett förstärkt lagskydd. Det förstärkta skyddet synliggörs genom att personer tillhörande den samiska, sverigefinska eller tornedalska minoriteten har rätt att, inom särskilda förvaltningsområden, använda samiska, finskan eller meänkieli i muntlig och skriftlig kontakt med förvaltningsmyndigheter och domstolar. Rätt till plats i förskoleverksamhet som bedrivs på något av språken regleras också av lagen samt rätt till äldreomsorg där omvårdnaden sker av personal med kunskaper i något av de tre språken (och som är aktuellt för den enskilde individen). I klartext innebär det att den kommun som ingår i förvaltningsområde åtar sig att erbjuda förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på minoritetsspråket om det begärs av den enskilde individen tillhörande den nationella minoritet vars språk omfattas av förvaltningsområdet. Statsbidrag utgår till de kommuner som åtar sig uppdraget att utgöra förvaltningsområde för något av de tre aktuella minoritetsspråken.

Viktiga styrdokument i relation till föreliggande policy

I artikel 1 i Europarådets ramkonvention slås fast att ”skyddet av nationella minoriteter och av de rättigheter och friheter som tillkommer personer som tillhör dessa minoriteter utgör en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter“ (Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, artikel 1). De nationella minoriteternas rättigheter bör därför sättas in i den kontext som utgörs av det internationella regelverk som kringgärdar de mänskliga rättigheterna.

I september 2010 antog kommunfullmäktige i Malmö en handlingsplan mot diskriminering. I handlingsplanen lyfts människors lika värde fram som en av de centrala grundvalarna inom de demokratiska strukturerna. Genom handlingsplanen mot diskriminering vill Malmö stad ”synliggöra och motverka diskriminering och främja mänskliga rättigheter och likabehandling” (Handlingsplan mot diskriminering, 2010:1).³

² En viktig aspekt av detta utgörs av insatser kopplade till modersmålsundervisning. Särskilda regler gäller för barn tillhörande de nationella minoriteterna. Exempelvis ska en elev tillhörande någon av de fem nationella minoriteterna, om så önskas, erbjudas modersmålsundervisning på det egna minoritetsspråket även om det inte är det språk som talas i hemmet till vardags. När det gäller modersmålsundervisning på det egna minoritetsspråket är kommunen dessutom skyldig att, om pedagogiska resurser finns att tillgå, ordna undervisning även om antalet elever understiger antalet fem, vilket annars är standard för modersmålsundervisningsinsatser (Skolverket, *Nationella minoriteter i skolan*, 2010).

³ Handlingsplanen mot diskriminering har genomgått revidering under hösten 2013.

Föreliggande policy inriktad på Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utgör en viktig del i Malmö stads arbete med att stödja de mänskliga rättigheterna och ska därigenom även ses som ett viktigt komplement till den av Malmö stad tidigare antagna handlingsplanen mot diskriminering.

Principer för arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter i Malmö stad

- Policyn omfattar alla människor bosatta i Malmö, kvinnor och män, samt förvaltningar och verksamheter i Malmö stad.
- Malmö stad ska aktivt arbeta med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter i Malmö utifrån rådande lagstiftning (lag 2009:724).
- Arbetet bör genomföras i nära dialog och samråd med de nationella minoriteterna, utgå från de nationella minoriteternas behov och präglas av ömsesidig respekt.
- Policyn ska vid behov kompletteras med särskilda handlingsplaner för respektive nationell minoritetsgrupp, det ska i sådana fall göras i dialog med representanter för de olika grupperna. Ansvar för framtagande av handlingsplan för den romska minoriteten åligger sociala resursnämnden. Ansvar för framtagande av handlingsplaner för övriga nationella minoriteter åligger kommunstyrelsen.

Organisation och ansvar

Samtliga nämnder och förvaltningar i Malmö stad har ansvar för att upprätthålla de principer som policyn avser. Kommunstyrelsen har övergripande ansvar för att följa upp att policyns riktlinjer upprätthålls och att, i nära dialog med representanter för de nationella minoriteterna, tillse att policyn genomförs i relation till beslutat förslag.

Sociala resursnämnden har ansvar för att följa upp policyn avseende den romska minoriteten och att årligen rapportera denna uppföljning till kommunstyrelsen.

Utvärdering och revidering

Policyn bör utvärderas och revideras 2015. Kommunstyrelsen har huvudansvar för att utvärdering och revidering sker och att det sker i nära dialog med sociala resursnämnden samt representanter för de nationella minoriteterna.

Har du frågor om policyn?

Om du har frågor kring policyn för Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter, kontakta:

Stadskontoret
Tel: 040-34 10 00

Sociala resursförvaltningen
Tel: 040-34 93 00